

**Virginia Sapiro: The Political Integration of Women: Roles, Socialization, and Politics.** University of Illinois Press, Urbana, Chicago, London 1983, 205 s.

Virginia Sapiro är »Associate Professor» i statslära och kvinnoforskning vid universitetet vid Wisconsin — Madison. Syftet med hennes bok är att dels föra en teoretisk och historisk diskussion om kvinnors politiska utveckling, om de processer genom vilka kvinnor som grupp och kvinnor som individer transformeras och transformerar sig själva till medborgare in det politiska systemet, och dels att empiriskt analysera samband mellan kvinnornas privata roller och socialisationsmönster och politisk integration, dvs kopplingen mellan kvinnors privata och politiska roll.

Den teoretiska litteratur Sapiro hänvisar till är i stor utsträckning kända behavioralisters studier av politiskt massbeteende och politiska attityder, såsom Sidney Verba, Norman Nie, Jae-on Kim och Carole Pateman, för att nämna några arbeten. Kapitlen 2 och 3 i boken

baserar sig primärt på sekundärkällor och socialisationsteorier åla M. Kent Jennings och Richard G. Niemi. I den andra delen av boken, kapitlen 4 till 7, testas vissa av de hypoteser om kvinnors politiska utveckling som uppställdes i bokens första kapitel.

Dataunderlaget som Sapiro använder sig av, för att testa samband mellan kvinnoroll och politisk roll, härstammar från panelundersökningar om socialisationsprocesser, som gjorts vid Universitetet vid Michigan åren 1965 och 1973. Från ett sampel på ursprunglingen 1669 high school seniors från hela USA har Sapiro plockat ut ett subsample omfattande 676 kvinnor. För statistisk behandling av data användes multipel regressionsanalys, en teknik med vars hjälp hon undersöker multipla rollers relativa effekter på politiskt engagemang. Undersökningsmetoden är, så vitt jag kan bedöma, inte speciellt originell. Personligen kunde jag inte uppmobilisera något större intresse för det resultat Sapiro kommer fram till i sina analyser. Dessa förefaller att överbetona den s.k. privata kvinnorollen, dvs äktenskapets, moderskapets och hemarbetets betydelse för kvinnans politiska utveckling. Förväntningarna på en gift kvinna i USA förefaller att vara helt andra än vad fallet är i dagens finländska samhälle. Här har den traditionella borgerliga hustrurollen av socio-ekonomiska orsaker aldrig varit speciellt brett förankrad.

Några långtgående generaliseringar utifrån Sapiros surveyanalyser av sambandet mellan high school-kvinnans privata roll och politiska roll är därför svåra att göra.

Två begrepp som flitigt förekommer hos Sapiro och kring vilka hon bygger upp sitt resonemang är begreppen integration och marginalitet. Sapiro postulerar att kvinnor i större utsträckning bör integreras i politiken så att det blir naturligt för kvinnor att delta inom alla politikområden och dela ansvaret med männen på alla nivåer i det politiska beslutsfattandet. Med politisk integration förstås såväl kvantitets- som kvalitetsaspekter i det politiska engagemanget. Hon ser t.ex. stämplingen av politik i typiska kvinnofrågor som ett resultat av en onaturlig uppspjälkning i manligt och kvinnligt.

Med marginalitet menas ett tillstånd inom vilket han/hon samtidigt lever i två skilda världar. Individerna är en deltagare i två olika kulturer eller subsystem men enligt rådande värderingar anses den ena kulturen vara förmer än den andra. Detta marginalitetskoncept har Sapiro lånat av sociologerna Helen Hacker och Mirra Komarovsky. Enligt Sapiro har denna antagonism under de senaste åren snarare ökat än minskat. Den ena kulturen är feminin, emotionell och hör hemma i hemmet medan den andra är den s.k. nya »moderna» rollen, enligt vilken man bedöms utifrån rationalitet, effektivitet och nyttovärdet på en ekonomisk marknad. Denna skitsofreni är alla arbetande kvinnors dilemma. Denna ständiga konflikt mellan två kulturer och strävan till att

leva upp till båda rollerna, leder till ett korstryck, som enligt flera undersökningar om kvinnor i arbetslivet, ytterst få kvinnor klarar av.

Utifrån sin marginalitet har kvinnor i politiken två alternativ, enligt Sapiro. De kan inom den politiska sfären agera i enlighet med det förhärskande politiska mönstret och bli betraktade som okvinnliga, eller de kan agera i politiken utifrån en feminin måttstock och blir då betraktade som egendomliga moralister eller idealister. Sapiro påpekar att i framstående amerikanska sociologers framställningar har manliga schabloner utgjort måttstocken på vad som är normalt politiskt beteende. Rätt festliga är hennes kommentarer till bl.a. Robert Lane i *Political Life*. Lane karaktäriserar nämligen kvinnor som apolitiska moralister, och tillägger att kvinnor tenderar att begränsa uppmärksamheten till ytliga och irrelevanta sidor av politiken. Vidare citerar Sapiro Samuel Stouffer som ser kvinnlig moralism i politiken som en källa till relativt hög grad av intolerans bland kvinnor. Varför kvinnor är »moralister» eller som Robert Dahl i *Who Governs* stämplar kvinnors engagemang i skolfrågor som socialt och personligt förklarar statsvetarna inte eller så konstaterar de helt enkelt att kvinnorna överför den privata uppföstrarrollen till den offentliga politikerrollen. Kontentan av detta blir att kvinnor följaktligen anses ha en mission att fylla inom vissa sakområden där moral värderas, såsom inom familjepolitik, sjukvård, undervisning, minoritetspolitik, miljövärd etc. Men då kvinnor, enligt R. Lane, saknar kulturell relativism kan följaktligen freds- och konfliktforskning inte vara kvinnors område, eftersom de varken är rationella eller har den rätta erfarenheten och kunskapen inom området. Följaktligen skall kvinnors fredsengagemang förstas mot bakgrunden av att kvinnor inte förstår komplexiteten i konflikter. (Sic!!!)

Sapiro varnar för dylika stereotypa påståenden om att kvinnor och män har olika sätt att närma sig politiska problem och ur hennes attitydundersökning framgår det även att kopplingarna mellan kvinnoroll och politiska värderingar är betydligt mer komplexa än enkla föreställningar om maskulinitet kontra feminitet. En roll består nämligen inte bara av ett aktivitetsmönster utan även av institutionaliserade normsystem, påpekar Sapiro, men som en renodlad amerikansk behavioralist intresserar hon sig inte för institutionella eller kulturella förhållanden och förgäves söker läsaren efter en ideologidimension som skulle göra resultatet mera nyanserat. De variabler Sapiro väljer för att beskriva kvinnans privata roll är utbildning, giftermål, moderskap, husligt arbete och privatisering. Dessa egenskaper antas ha konsekvenser för kvinnans politiska roll.

I kapitel 5 tar Sapiro upp problemet med olika former av politisk participation. Hon konstaterar bl.a. att hemmafruar och kvinnor med flera barn och en stark priva-

tiseringsideologi kan vara politiskt aktiva i en annan bemärkelse än kvinnor med college-utbildning och yrkesarbete. Den traditionella kvinnorollen leder till en positiv attityd gentemot privatisering som i sin tur korrelerar med moralism och konservatism. M.a.o. kan man utifrån Sapiros undersökning konstatera att giftermål, moderskap och husligt arbete leder till en privatiseringsideologi som har konsekvenser för det politiska deltagandet, dvs leder till politisk marginalism. Privatiseringen har hämmande effekter, inte så mycket på ett passivt politiskt deltagande, som på ett politiskt engagemang av mera sofistikerad eller aktiv karaktär. Kvinnor har nämligen alltid varit goda medborgare, dvs deltagit i val och massmobiliseringar eftersom dylika handlingsstrategier går att kombinera med den traditionella kvinnorollen. Politiskt protestbeteende förekommer i USA, då traditionella värden behöver försvarare. När frågor som homosexualitet, abort eller rasdiskriminering dyker upp på den politiska agendan mobiliseras kvinnor som annars inte aktivt tar del i politikutformningen.

En viktig socialisationsagent är college-utbildning i kombination med yrkesarbete. Utan anställning tenderar nämligen den traditionella kvinnorollen att dominera även om kvinnan har en hög utbildning. Sapiros undersökning visar nämligen att engagemanget blir passivt och begränsat till vissa issues och att ställningstagandena blir mera konservativa än hos systerarna i yrkeslivet. Detta gäller alltså kvinnor med high-school utbildning i USA men jag tror att resultatet inte torde vara helt ointressant även för Finlands del och borde ge de politiker som hurtigt förespråkar hemmet som arbetsplats en tankeställare.

Ifall kvinnor skall bli integrerade i det politiska livet som fulla medborgare är kulturella förändringar en nödvändighet, skriver Sapiro i bokens slutkapitel. Med dylika förändringar menar hon att separeringen i det privata och offentliga bör slopas så att männen även integreras i den privata sfären genom att aktivare ta del av familjelivet. Några större grundläggande strukturella konflikter finns inte i författarens föreställningsvärld och hon går överhuvudtaget inte alls in på institutionella förhållanden, kulturella, geografiska eller religiösa skiljelinjer. Hennes approach är den rena beteendevetarens och hennes syn på samhället präglas av harmoni och jämvikt. Sapiros bok är en beskrivning av kvinnor och politik i USA. Den är ett ypperligt exempel på att empirisk kvinnoforskning är bunden vid tid och rum och att långtgående generaliseringar är svåra att göra. Kvinnor i välfärdssamhället bör inte betraktas som en enhetlig intressegrupp utan som sociala strata. Olyckligtvis har samhällsvetaren och speciellt statsvetaren gjort väldigt lite för öka vår förståelse av könsstratifiering och -differentiering. Vilka av de förändringar i det politiska systemet, som inträffat under de senaste åren; jag tänker på väljarkårens ökade rörlighet, på

de grönas frammarsch och på politiska fenomen som nymoralism, politikerförakt och privatiseringskrav, går att förklara med kvinnornas förändrade roller i samhället? Kan frånvaron av denna fokusering till kvinnor i politiken enbart förklaras med avsaknaden av kvinnliga statsvetare, eller är problemet mera av normativ natur än ett representativitetsproblem? Ett kvinnoperspektiv inom statskunskapen leder nämligen lätt till att man förhåller sig rätt kritisk inte bara till den rådande politiska kulturen utan att man även ifrågasätter den etablerade politologins kunskapsintresse. Sapiros fyndigt valda citat av professor Henry Higgins ur Shaws Pygmalion »Why can't a woman be more like a man» för att beskriva manliga politikernas attityder till kvinnliga kolleger, kan lika bra användas för att beskriva manliga statsvetares inställning till kvinnoperspektivet i statskunskap.

VIVECA RAMSTEDT-SILÉN